

Základní škola a Mateřská škola Antonína Čermáka, Praha 6

9. A

Manželky Karla IV.

Školní rok 2026/2027

Vypracoval: Jan Novák

Vedoucí učitel absolventské práce Mgr. Petr Dvořák

Můj projekt

Karel IV. mě baví už od sedmé třídy, hlavně proto, že se v jeho životě propojují české dějiny s děním v celé Evropě. Původně jsem chtěl udělat prezentaci o jeho životě, ale při prvním hledání jsem měl během chvíle několik stran poznámek: dětství ve Francii, český král, císař, univerzita, Nové Město, Karlštejn... Bylo jasné, že bych jen opakoval známé informace z dějepisu. Při čtení životopisu mě zaujalo, že Karel měl postupně čtyři manželky, ale o většině z nich jsem kromě jména skoro nic nevěděl.

Téma jsem proto zúžil na Blanku z Valois, Annu Falckou, Annu Svídnickou a Alžbětu Pomořanskou. Nechtěl jsem vytvořit čtyři krátké životopisy za sebou. Zajímalo mě, proč si středověký panovník bral právě tyto ženy, co jednotlivé sňatky znamenaly politicky a proč o některých manželkách víme mnohem víc než o jiných. Výsledkem měla být asi desetiminutová prezentace pro spolužáky, ne písemný referát.

Jak jsem téma zpracovával

Začal jsem tabulkou, do které jsem si ke každé manželce zapisoval původ, přibližný věk při sňatku, děti, délku manželství a území nebo rod, se kterým sňatek Karla spojoval. Teprve vedle sebe mi začalo být vidět, že každé manželství patřilo do jiné části Karlova života. U Blanky z Valois mě zaujalo její spojení s francouzským dvorem, u Anny Falcké vazba na rod Wittelsbachů, u Anny Svídnické otázka Svídnicka a Javorska a u Alžběty Pomořanské její původ z pomořanského knížecího rodu.

Obr. 1: Moje pracovní časová osa čtyř Karlových manželství. Pomohla mi spojit jednotlivé ženy s různými etapami Karlova života.

Při konzultaci jsme se shodli, že v prezentaci nemá smysl vyjmenovat všechna data. Stanovil jsem si proto tři otázky, které jsem sledoval u každé ženy: odkud pocházela, co mohl sňatek přinést Karlově politice a co o ní dokážeme říct jako o konkrétní osobě. Díky tomu jsem například u Anny Svídnické neřešil jen rok svatby, ale také to, proč bylo pro Karla důležité její dědictví. U Blanky jsem naopak chtěl ukázat, že její příběh začal dávno předtím, než se Karel stal císařem.

Zdroje a ověřování informací

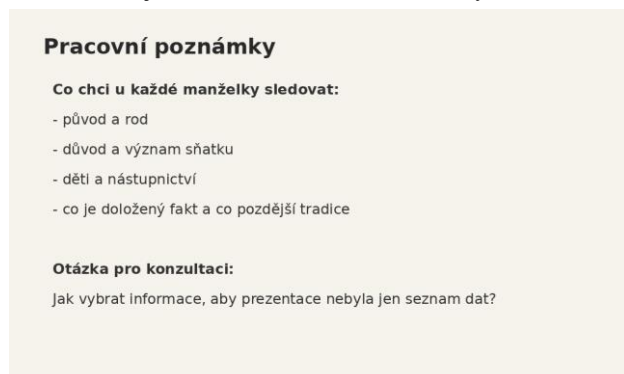
Největší problém nebyl informace najít, ale poznat, které jsou spolehlivé. Když jsem hledal Alžbětu Pomořanskou, na mnoha stránkách se opakoval příběh, že dokázala holýma rukama lámat podkovy nebo ohýbat železo. Je to přesně typ informace, která se dobře pamatuje a hodí se do prezentace, ale zároveň jsem u ní dlouho nemohl najít, odkud vlastně pochází. Nakonec jsem ji nezařadil jako jistý fakt, ale jako příklad tradovaného vyprávění o její mimořádné síle.

Podobný problém jsem řešil u obrázků. Ve vyhledávači se objevují moderní portréty, pozdější malby i středověká vyobrazení a všechny mohou být označené stejným jménem. Začal jsem proto u každého obrázku kontrolovat, odkud pochází a kdy přibližně vznikl. Uvědomil jsem si, že portrét zhotovený o několik století později nemůžu používat jako přesný doklad toho, jak daná žena skutečně vypadala. Do prezentace jsem proto raději vybíral vyobrazení, u kterých jsem dokázal uvést původ.

Nejvíce času jsem nakonec strávil u Anny Svídnické. Zpočátku jsem měl v poznámkách jen to, že byla Karlovou třetí manželkou a matkou Václava IV. Když jsem si ale začal kreslit mapu, pochopil jsem, proč je u jejího sňatku důležité Svídnicko a Javorsko. Právě tento příklad se stal jednou z hlavních částí mé prezentace, protože na něm šlo dobře ukázat, že panovnické manželství nebylo jen rodinnou událostí.

Příprava výsledné prezentace

První verze prezentace měla dvanáct slidů a na některých byly celé odstavce textu. Když jsem si ji jednou zkusil nahlas, zjistil jsem, že jen čtu a po několika minutách se ztrácím v letopočtech. Druhou verzi jsem proto postavil jinak: na začátku časová osa všech čtyř manželství, potom u každé ženy jeden hlavní příběh nebo souvislost a na závěr společné srovnání. Část textu jsem nahradil mapou původu manželek a dobovými vyobrazeními. Podrobnosti jsem si nechal do mluveného výkladu.

Obr. 2: Pracovní poznámky k prezentaci – u každé manželky jsem se snažil vybrat jednu hlavní souvislost místo dlouhého seznamu údajů.

Výsledek a co jsem si odnesl

Výsledkem projektu je přibližně desetiminutová prezentace o čtyřech manželkách Karla IV. V úvodu je společná časová osa, aby bylo vidět, v jakém pořadí manželství následovala. Hlavní část není rozdělena jen na čtyři životopisy: u Blanky ukazují francouzské prostředí Karlova mládí, u Anny Falcké dynastické vazby, u Anny Svídnické spojení se Svídníkem a Javorskem a u Alžběty Pomořanské kromě jejího původu také problém, jak odlišit doloženou informaci od pozdější legendy.

Nejvíce mě zaujala Anna Svídnická. Před projektem jsem ji znal hlavně jako matku Václava IV., ale při práci jsem pochopil, že její význam je mnohem širší. Zároveň mě bavilo zjišťovat, co se dá a nedá vyčíst z obrazových pramenů. Když vedle sebe člověk položí středověké vyobrazení a moderní „portrét“ z internetu, začne být mnohem opatrnější v tom, co považuje za skutečnou podobu historické osoby.

Na začátku jsem si myslel, že dobrá historická prezentace vznikne hlavně tím, že najdu hodně informací. Nakonec bylo nejtěžší rozhodnout, které informace vynechat a jak u každé ukázat nějakou souvislost. Myslím, že právě tím se projekt lišil od obyčejného referátu. Kdybych pokračoval, chtěl bych se podívat na některé dobové kroniky nebo listiny a porovnat, co se o Karlových manželkách psalo v jejich době a co k jejich příběhům přibývalo až později.

Zdroje a použití AI

Použil jsem knihy a internetové zdroje o Karlu IV. a lucemburské době a při přípravě prezentace také digitální sbírky historických vyobrazení. Základní údaje jsem se snažil ověřovat alespoň ve dvou zdrojích a u obrázků zapisoval jejich původ. AI jsem využil hlavně na začátku k návrhu možných způsobů, jak široké téma zúžit, a později jako pomoc při formulaci otázek. Konkrétní historická tvrzení ani obrazové zdroje jsem nepřebíral bez dalšího ověření.

- Kniha / učebnice: [doplň žák skutečně použitý titul]
- Internetový zdroj: [doplň žák]
- Obrazové zdroje: [doplň žák autora / instituci / odkaz]

Poznámka: obrazové materiály v této modelové práci jsou ilustrační. Ve skutečné dokumentaci žák používá především vlastní fotografie, náčrty, grafy, pracovní verze nebo jiné doklady průběhu své práce; převzaté obrázky opatří zdrojem.

Anotace v angličtině

My project was about the four wives of Charles IV. I wanted to find out why these marriages were important and how they were connected with politics in medieval Europe. I compared information from different sources and prepared a short presentation instead of a long written report. I learned that

historical information must be checked carefully because facts, later stories and modern images can be mixed together.